№ 8 იანვარი 11, პარასკევი 1891 იანვარი 11, პარასკევი № 8

12	10 —	6	6 —
11	9 50	5	5 50
40	8 75	4	4 75
9	8 —	3	3 50
8	7 25	2	2 75
7	6 50	1	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ივერია

1877—1891 საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1891

გაზეთის დასაკვეთად და ყოველ ცვლილებათ დასაბეჭდად უნდა მიმართონ: თბილისი, ოლიფონ რედაქციას ბულვარში, ზემბლის ქუჩა, ი. ვარანცოვის პალატის პირდაპირ, ავ. გრუზინსკის სახლში. წერა-კითხვის გამამრავლებელ საზოგადოებისა, ანელენერალ-ადიუტანტ ბანგის სახლში, ახალ ქუჩაზე.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

ა. ი. ფიუერერის ციკლი

11 იანვარს გამართული იქნება საუკეთესო წარმოდგენა სამს განოყოფილებად გამოჩენილი პროფესორის ბონეტტისა და იმისივე წვრთნილ ცხოველების მონაწილეობით. დასასრულ დადგმული იქნება ერთი საუკეთესო პანტომიმათაგანი.

ეოველ დღე ვმართავთ წარმოდგენას ახალ-ახალის პროგრამით, ეოველ საღამოს და უქმე დღეობით ორ-ორი წარმოდგენა გვაქვს ხოდმე, დღისით ბავშვეთისათვის ძალიერ დაჯილდოებულის ფასით და სადამოობით.

დღის წარმოდგენა იწყების ნაშუადღეზეს 2 საათზედ, საღამოსი—8 საათზედ.

ქუთაისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლის თავადს სიმონ გიორგის ძეს წერეთელს აქვს პატიკი აცნობოს ქუთაისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა, რომელ 8 მაისს ამა 1891 წელსა დაიწყება, თანახმად 81 მუხ IX ტომ. გაშ. 1876 წ., ჩვეულებრივი გუბერნიის რჩევის კრება.

გამოვიდა და ისყიდება „წერა-კითხვის საზოგადოებისა“ წიგნის მაღაზიაში:

სახალხო კალენდარი

ვალ. გუნიასი

ფასი 10 კაპ.

მისიეე

საქართველოს

დიდი კალენდარი

ფასი 40 კაპ.

ახალი ამბავი

*** ამ დღეებში გამოვიდა და დაურიგდა ხელ-მომწერლებს და საიმპერატორო სამეურნეო საზოგადოების ყველნი წარსული წლის მე-10 და 11 № საზოგადოების ჟურნალისა, რომელშიაც დაბეჭდილია წერილი ბ-ნ ერეკლეს გუბერნატორისა ქ. ერევანში მელეკონობის სკოლის დაარსების შესახებ; მოყვანილია ცნობა იმავე სკოლის დაარსების შესახებ ბ-ნ ვეიმიშევის მიერ და აგრეთვე მოთავსებულია შემდეგი წერილები: სასოფლო მეურნეობის სწავლა-განათლების შესახებ ა. ი. თალაქრელიძისა; მზის მოქმედების ძალა მცენარეებზედ, ა. ქალანთარისა, მთის მიწების დაცვა და აღდგენა, მ. დ. იულსონისა; პრაქტიკული სახელმძღვანელო მელეონეობისა, ლ. რუტენი და სხვ.

*** წავიდა ჩვენის ტფილისიდგან ოპერეტიცა და მალორუსიული დასიც. ამათ მაგიერ უკეე დრამატიული დასი ჩამოვიდა ფორკატისა, ის დასი, რომელიც ჯერ ბაქოში იყო და მერე ბათუმში ჰმართავდა წარმოდგენებს. ამ დასმა თავისი პირველი წარმოდგენა გაჰმართა ოთხშაბათს, 9 იანვარს, და ითამაშა სუეორინის ოთხმოქმედებიანი დრამა „Татьяна Рѣпина“, რომელმაც საკმაოდ მუყაობადჩაიარა ტფილისისთვის არა უცნობ ქ-ნ მაიერეფის წყალობით. ამ დრამას შემდეგ წარმოადგინეს ერთ მოქმედებიანი ეოდეველი „Дочь Русскаго актера“. საზოგადოება საკმაოდ დაეს ნერა.

*** ოთხშაბათს, 9 იანვარს, სარტატოტ საზოგადოების დარბაზში გამართული იქმნა საღამო ამ საზოგადოების წევრის ბ-ნ ვ. ზ. ანდრონიკაშვილის თაოსნობით, საღამოზეს ამ საზოგადოების წევრნი რიგ-რიგით და ხშირად ჰმართავენ, მაგრამ ეს შინწინდელი საღამო სულ სხვაგვარე იყო ჩვენის საზოგადოებისთვის: პინტერესო და მეტის ყურადღების და თანაგრძნობის ღირსი. საღე იმაშია, რომ ამ საღამოზე სხვათა-შორის ქართული წარმოდგენაც იყო გამართული სცენის მოყვარულთა შემწეობით. წარმოადგინეს „მზის დაბნელების“ მეორე და მესამე მოქმედება. წარმოდგენა საზოგადოებას დიდად მოეწონა და ესმიმოენა. ტფილისის საზოგადოება, სულ რჩეული და მაღალი, ბლომად დაესწრო ამ წარმოდგენას, რომელშაც ბევრი იცილი, სამოყვენება და ტაშის კეა გამოიწვია. სცენის მოყვარულთა-ატეოსად წარმოადგინეს თავ-თავიანთი როლები. დიდის მადლობის ღირსნი არიან მათ შორის ფმეტესად ქბ-ნნი: გასპარ ავიესა, კ. ბ. ზიხოვისა, ე. პ, ყარაიანისა და ბ-ნნ ი. მ. ანი, ი. ზ. ანანი მიუძღვის წინ მთელს კოკობრიობას, ეს გრძნობა ჰგვრის ადამიანს იმ წმინდა ცრემლს, რომელიც გულს მოულბობს თვით გამხეცებულს ადამიანს! არა, წმინდაა, მაღალი და ხელ-შეუხებელი ეს გრძნობა სიყვარულისა: თვით ღვთაებამ მოგვანიჭა ეგ გრძნობა, რომ მით ეინაროთ, მით ეცნათ სიტკბობა და დაეუახლოვედეთ თვით მაცხოვარსა.

ცრემლ მორეულმა ქალმა წყნარად გადმომხედა; მისი გული სანშინლად ადიდა-დადიდა და ოდნავ განპობილი ტუჩები, რომელნიც მეტის აღელვებით თრთოდენ, აჩენდნენ ელვასავით ბრწყინვალე და მარგალიტსავით დაწყობილს კბილებს.

— განა გვაქვს უფლება, განაგრძო მან წყნარად, გიეკითხოთ სიყვარული! არა, არა, ეს გრძნობა მეტად წმინდაა და ახსენონ, ახსენით ბორკილი ამ ჩვენს შეენებას!

ქალმა თვალებზედ მიიფარა ხელები და ქვითინით აიეანზედ გაეარდა. დარბაზში სიჩუმე ჩამოვიდა; მხოლოდ ამ სიჩუმეში ოდნავ გაისმა მწუხარე ამოოხვრა იმ ქალის დედისა: „ღმერთო, ნუ მიწყენ.“

აი რა მიამბო შემდეგ ჩემმა მეგობარმა:

ბორჯომის ხეობაში, იქ, სადაც გაბრაზებული მტკვარი ოდნავ ი[illegible]ენებს და დაწყნარებული დინჯად მისცურავს, ითქმა ბალ[illegible] ... ეარ ... ...

** ამ თვის 8 ალექსანდრეს ქეჩაზე ვასილ ნიკიფოროვს სადგური გუტენეს და მოკვარეს ფული და ოქრო-ვერცხლეულობა, სულ 172 მანეთისა.

** 9 ივნვარს, სადამის 9 საათზე, ნიკოლოზის ქეჩაზე, ბაითროვის სახლის შესავალ კარებთან, იპოვნეს ორის კვირის დაბადებული მიგდებული ბავშვი და საბჟითი ინსტიტუტში გაგზავნეს.

დაბა ᲓᲐ ᲡᲝᲤᲔᲚᲘ

(მოწერილი ᲐᲛᲘᲗᲐᲜ)

ᲡᲝᲤ. ᲔᲠᲔᲥᲕᲘ (გორის მაზრა). როგორც სხვა დაბა სოფლებში, ჩვენც გაგიტაუმრეთ ძველი, არა სასიამოვნო წელიწადი, მხოლოდ სულ სხვა ნაირად და სხვა რიგად. სხვა დაბა-სოფლებიდგან ისმის, რა რიგად მიჰგებებიან ახალს წელიწადს: ზოგან იმართება სკოლები, ზოგან ჰმართავენ საქეიფ-მოქმედო საქმისთვის წარმოდგენებს, ზოგან გაუმართავთ იოლკები და უმდერებიათ ნორჩი მოწაფენი, ერთის სტაყეთო, ყველა ის, რაც-კი ქვეყნის გულ-შემატკივარს ადამიანს ახარებს და სიამოვნებით უმდერებს გულს. ჩვენ-კი, ერედველები, მივეგებენით ახალს წელიწადს ჩვენებურად, ძველებურად, ქართველურად, თითქო დაწყვეტილ-დაქოლეილები ვართო. ჩვენთვის არც სკოლაა, არც საქეიფ-მოქმედო საქმე. ისეა გაყინული ჩვენი გული, რომ არა ეკარებარა და ყველა იმას, რაც-კი ადამიანის სულსა და გულს ნათელს ჰფენს, ისხლეტავს. მიდის ერთ გვარად ჩვენი ცხოვრება: შურით, ჭორით და ეგი-ეგლანთი. ისე შემდგარ-შეგუებული და კარ-დახშულია ჩვენში აზროვნება, ხალისი, სწყალა და ყველა ის, რაც-კი ადამიანს აკეთილ-შობილებს, რომ წარმოსადგენადაც-კი ძნელია შეგნებულის ადამიანისათვის. აქ ისმის მხოლოდ ერთმანეთის ძრახვა, შური, დაუსრულებელი დავა ურთიერთ შორის, მამისაგან შვილების განდევნა და სხვა მრავალი ამისთანა,

ᲮᲛᲘᲡᲗᲕᲘᲡᲗᲝᲘᲗ, რომელიც გაღმიდგან ნაეს ითხოვდა. ბოლოს მან უცაბად დაინახა გალმა გადაჰარდახებული ურემი, და მგზავრები, რომელნიც ხელსახოცებს იქნევდნენ...

„ძალუა იქნება!“ შეჰკივლა სიამოვნებით ილიკომ და სიხარულით სახლისკენ მოჰკურცხლა.

ილიკო არა სცდებოდა. ნახევარსაათი არ გასულა, რომ ნაეი, რომელსაც მოჰყვადა ლეევანის ძალუა და პატარა ტასო, ილიკოს მიძაშვილი, ნაპირს მოადგა. ილიკო, ჯერ ისე გახარებული, ახლა მორცხვობდა და იდგა ატუზული; ძალუას ლამაზი ლოყა გაუშვირა საკოცნელად, თუმცა მისი თვალები პატარა ტასოს არ მოჰშორებია. „მიდი, ტასოს აკოცე. შენი პატარა და არის“, უთხრა ძალუამ. ილიკო უარესად აიბუზა, მეტადრე როდესაც ტასო უფრო გამბედავი აღმოჩნდა, ვიდრე ილიკო, და მარდად მიუახლოედა, შემოჰხვია ყელზე ხელები და აკოცა; ლევანმა, თითქო იწყინაო ტასოს ამ ნაირი ქცევა, უკმეხად ზურგი შეაქცია ტასოს.

შინაური სტუმრები სახლისკენ გაემგზავრნენ. ტასოც დედის კალთას არ შორდებოდა, მხოლოდ ილიკო როგორღაც ზანტად მიდიოდა, თითქო მით უნდოდა ეჩვენებინა, რომ ქვენ უურადღებას არ გაქცევთო და შორებით უკან მისდევდა და ხან

ერთს გვერდზე გადიგრიხებოდა, ხან მეორეზე.

მზე ჩაეიდა. რძალ-მული ჩაის დასალევად აივანზე გამოეიდნენ; ტასო წინ ხტუნეით უძღოდა, მხოლოდ ილიკოს თითქო სწყინდა, რომ იმის სახლში ტასო უფრო თამამად იქცეოდა, ვიდრე თვითონ და გაფაქვერილი გაიცქერებოდა. ბაეშვებს ჭიქებით ჩაი ერთად დაუდგეს; კარაქ-წასმული თითო ნაეერი პურიც მიუტანეს.

ილიკომ აიღო თავისი ნაეერი პური, გადაატრიალ-გადმოატრიალა, მერე ტასოს ნაეერს პურს შეჰხედა და უთხრა:

— ი, მე უფრო დიდი ნაეერი მამცეს;..

ტასომ, თითქო არ იცოდა, რაზე ელაპარაკებოდა ილიკო, გაკვირვებით დაჰხედა თავისს პურსა, მერე მოტეხა პატარა ნაეერი და ილიკოს გაუწვდინა. ილიკომ, ნიდაყვით მოაგერა ტასოს თავაზიანობა; უდარდელად ერთი მოსცა ჩაი და მერე თვითონვე გაუწვდინა თავის ფილი პური! და როდესაც ტასომ არ ინდომა, მან კოფით ამოიღო ჩაი და ტასოს ჭიქაში ჩაასხა. თავის ბიძაშვილის ამნაირი გულ-უხვობა ტასოს უნდა ძალიან მოსწონებოდა, რადგანაც შემდეგ, მან მხარზედ ალერსიანად ხელი დაადო და დიდის ქალის ქცევით უთხრა:

— შენ კარგი ბიჭი ხარ, ილიკო.

რაც-კი ცოცხლიე ადამიანს სამარეს უთხრის. არა მგონია ასე უკამური, სულით და გულით დაცემული სოფელი იყოს-ღა სადმე.

ხმა დადის, ეითომ სოფელს უნდა სამრეველო სკოლა გაჰმართოსო. ღმერთმა ინებოს! სულ უარარაობას ცხრა ეულელი კეტა სჯობიანო, მაგრამ კომლმა ორი მანეთი უნდა აძლიოს სკოლასაო. ისიც სხეაგან, სადაც საერო სკოლას გაჰმართეენო. ეს ხარჯი უნდა გარდახდეთ და სამრეველო სკოლა რადად მოუწადინიათ? ის არა სჯობიან, ის ორი მანეთი სხეაგან მიცემას თავიანთ სოფელში დახარჯონ?! ეიდაცა არა მყითხე გოლეთის დარიგებული იქნება ხალხი, თორემ მას არ ესმის, რა არის სამრეველო, საერო ანუ ნორმალური. ეს ეისაც უსწავლელია თავის ჯიბის სახეიროდ, თორემ ფულიც ეიხადო, სხეა სოფელს ეაძლიო და ჩემი შვილი-კი ალალ-ბედზე დავტოვო? რა სთქმელია, რომელი ქკეთა-მყოფელი ეზამს ამას?! ეჰ ღმერთო?!. მიუტეეე ცოდეელთა, რომეთუ არა იციან, რას იქმენენ?!. ყველა ზემოხსენებულს უკამურობას მიეტატეთ წერილ-ფეხობის ქურდობაც ოსებისაგან და მეტი რაღა უნდა სოფელს: აშენდა და გაკეთდა! ღმერთს, უნდა ეეეედროთ, დაგეყენოს ისეთი წელიწადი ერედველებს, რომ ამ სტყეების დამწერს ეუბნებოდნენ: „შეცეტო, შენა, ჩვენ სკოლა გავმართეთ, საქეიფ-მოქმედოდაც ეზრუნავთ და შენ რეებსა ჰბოდიარ? ღმერთმა ჭქნნას და მეც ბოდიში მოეითხოე და მოეუყეები ყოველ-დღე: ამინ კირიელეისონ, ამინ კირიელეისონ!..

დასასრულ უნდა დავამთავრო ჩემი წერილი წარსულის წლების სასიამოვნო მოგონებით: 1889 წელს მიმიხდა ერთს პატარა ხეობაზე სიარული და ეიყაეი ისეთს სოფლებში, საცა ოსებიცა სცხოვრობენ, ქართველებიცა. ყველა ეს სოფლები ზმარობენ მამულ-დედულს, ტყესა და ველს ერთის თავადიშვილისას, რომლის

ილიკომაც არ იწყინაეასოს ალერსი, პირ-იქით ამნაირადე გადუხადა, თავზე ხელი გადაუსვა და უთხრა:

— შენ კარგი ქალი ხარ, ტასო;

და ამას შემდეგ იმ ნაირად დაუახლოედა, რომ, გაათავეეს თუ არა ჩაის სმა, ილიკომ მოჭიდაველი და სათამაშოდ გარეედ გაიეეანა. კარგად დაბინდდა, რომ ისინი ისეე გარეედ თამაშობდნენ. ილიკო, როგორც სახლის პატრონი, სცდილობდა არგად გაერთო თავისი სტუმარი: ყეედ შესანიშნაეი ალაგები აჩეენა, ღეყეები წყაროები, დიდი ტყის ხეობა და ხეე. უკანასკნელად ბიძაშვილები წყაროდგან რომ მოდიოდნენ, ილიკომ ეთქა მორეეზე მიეუთითა ტასოს და უთხა: ეს მორეეი უძირო არისო, ტასომ მორიდებით უკან გადასდგა ფეხი, მაგრამ ეს მორიდებით გადადგმული ფეხი მან ჩაჰყო უშეელებელს ტლაპოში და საშინლად დაიკოცა. ილიკო მთლად გაბეცდა.

მოჭიდე ხელი, შეილო, ამოიეეანე, დაუეეირა აიენდგან დედამ. ილიკომ გაუბედავად მოჭიდა ხელი ტასოს, მაგრამ თვითონ ისე შეშინებულიყო ეეი ტასოს წეიელით, რომ გამოწეეას ვერ ახერხებდა. ბოლოს ისეე ტასომ შეჰეედრა—„გამიყეანე, ილიკო: თორემ ჩამძირავესო“. მხოლოდ მაშინ თავგანწირულებით მიეარდა ილიკო, მოჰხეია წელზე ხელი და თი-

ᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲪ ᲬᲔᲠᲘᲚᲔᲑᲘ

ᲓᲐ ᲡᲐᲮᲔᲚᲘ

ᲒᲘᲜᲐᲮᲐᲗᲝᲗ ᲘᲡᲔᲗᲘ ᲣᲪᲣᲐᲠᲝᲑᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲯᲔᲠᲘᲡᲔᲚᲘᲡᲐᲕᲔ ᲨᲔᲜᲘᲗᲕᲘᲡ ᲨᲔᲛᲘᲡᲐᲮᲔᲑ.

გინახავთ ისეთი უცუაურობა და საკეერეელება, რაც ჯრიაში ხდება

და რის გამოც წერილები წერილებზედ იბეკდება „ᲘᲔᲠᲘᲐ“-ში! მერე ეინ სწერენ ამ წერილებს და რის შესახებ სწერენ? წერილების აეტორები გახლავან ეითომ ქვეყნის გულ-შეეატკეარნი და საზოგადო საქმისთვის დიდად მზრუნველნი, რომელთაც თურმე განიზრახეს ამას წინად წარმოდგენის გამართვა განსეენებულის ბაქრაძის ფონდის სასარგებლოდ, მაგრამ რადგანც უმზეზო მიზეზთა გამო წარმოდგენის გამართვა ვერ მოახერხეს, ეწლა ანგარიშში იძლეეიან იმისას, თუ რატომ ჩაეფუშათ ეს ჩინებული განზრახვა: ერთი მეორეს ებრალებს, მეორე მესამეს ამტყუნებს, მესამე მეოთხის წინააღმდეგ გალაშქრებულა ამ საქმის გამო და ყველანი ერთად იმას ამტკიცებენ, რომ ვერაფერად შესტკივათ გული საზოგადო საქმისათვის. თორემ თუ ეს ასე არ იყოს, თუ საზოგადო საქმისათვის უნდოდათ თავიანთი წელილი მიეტანათ, რატომ დაიქსაქსნენ, რატომ დანაწილდნენ, რატომ გამოუდგნენ რაღაც ორ გროშიანს პირად ანგარიშებს და სრულიად უფასოსა და ფუქსეატს თავ-მოყვარეობას? სამწუხაროა და საცინარი ისტორია ამ გაუმართავის წარმოდგენისა? ერთმა სთქვა, რომ წარმოდგენის სამზადისი და თადარიგი ყოველიე ჩემ მიერ იყო მომზადებული, მაგრამ შემოშალა ხელი ამანა და ამან, რომელიც ჩემზე ნაკლებად არა ზრუნავდა, რომ ეს წარმოდგენა გაგვემართაო. მეორე სწერს, ეის ჰქონია, რას ჰქონია, ყველაფერი მე მოვამზადე, ყველაფერი მე მოვაგვარე და კიდეაც გაიმართებოდა წარმოდგენა, მაგრამ, როგორც ყველა საქმეში, ამაშიაც გამოგვიჩნდა ხელის შემშლელი, ვეიღალატა და ჩვენი შრომა ქარს გაატანაო. ბატონებო, ბატონებო, რატომ არ გერიდებათ და როგორ ამზეედით და აქეეყნებთ საქმეს თქვენის არარაობისას! რატომ არ გეთაკილებთა, როცა საქართველოს სხეა კუთხიდგან გამართულ წარმოდგენათა ანგარიშს სწერენ და თქვენ-კი

ᲗᲥᲛᲘᲡ ᲛᲣᲨᲚᲐᲛᲓᲘᲜ ᲢᲚᲐᲞᲝᲨᲘ ᲩᲐᲤᲣᲤᲣᲚᲘ ᲢᲐᲡᲝᲛ ᲒᲛᲘᲠᲣᲚᲐᲓ ᲒᲐᲛᲝᲘᲧᲕᲐᲜᲐ.

— სულ შენი ბრალია, უთხრა ტირილით ტასომ, როდესაც ილიკომ სახლში წასაყვანად ხელი მოჰკიდა.

— ნუ სტირი, მაპატიე, უთხრა ალერსით ილიკომ და ლოყაზე აკოცა. მთელი საღამო ტასო მოწყენილი დედას გვერდით არა ჰშორდებოდა, მხოლოდ ილიკო დანაშაულობით შეწუხებული შორი-ახლო უყლიდა ტასოს და სცდილობდა როგორმე მოებრუნებინა მისი გული.

— დედა, უთხრა ილიკომ ჩუმად მეორე ოთახში თავის დედას, მე და ტასო ერთად დაგეკძინე. დედამ თანხმობა გამოუცხადა. ილიკო გახარებული ტასოსთან გაიქცა, მაგრამ, რომ მიუახლოედა, დაფიქრებული შეჩერდა. არა, არ ეეტყეი, გაიფიქრა ილიკომა: იქნება ტირილი დაიწყოს და არ ინდომოს ჩემთან დაძინება, ერე-კი, როცა დედა ეტყეის, ის უარს თქმას ვეღარ მოახერხებს. მეტ საღამო ილიკოს მარტო ეს ფიქრი აწუხებდა, ტასო ჩემთან დაიძინეს, თუ არაო, და ამ წამს ის მოუთმენლად ელოდა.

— მეძინება, დედა, უთხრა დაღრეჯულ ილიკომა და შმეუშენით მეორე ოახში გაეიდა. ილიკო დარწმუნებულ იყო, რომ ამის შემდეგ ტასოსაც აგზავნიდენ დასაძინებლად და

ᲒᲐᲣᲛᲐᲠᲗᲐᲕᲘᲗ ᲓᲐ ᲩᲐᲤᲣᲨᲣᲚᲘᲡ ᲬᲐᲠᲛᲝᲓᲒᲔᲜᲘᲡ ᲐᲛᲘᲐᲕᲘᲗ ᲒᲐᲛᲝᲒᲕᲘᲥᲔᲓᲘᲗ ᲣᲧᲣᲠᲘᲑᲝ.

მერე კიდეე ისეთის კილოთია ეს აქ-ბები დაწერილი, რომ მკათხელს მხოლოდ ის შეუძლიან დასაკენას, რომ ყველა თქვენგანი ერთი ალთას მიიწეეს და მეორე ბალთას, და მასსადამე საზოგადო საქმის გაკეთების უნარი არ გაქვთ, არ გაქვთ იმი-ტომ, რომ ჯერ საზოგადოება და ერთობა არ არსებობს თქვენში და უამისოდ-კი არა გაკეთდებარა. ამიტომაც, ბატონებო, იმდენი თადარიგობა მიანეკ უნდა გქონდეთ, რომ ეს თქვენი სიგლახე და ნაკლი თქვენშიეე დაჰფაროთო და ქვეყნის სასაცილოდ არ გაიხადოდ თავი. აბა რა კუუა, რომ გაიძახით, ყველას სულით და გულით გვინდოდა წარმოდგენა გაგეეგმართა და ყველა სულითა და გულით ეეცადეთ, რომ ეს წარმოდგენა არ გამართულიყო და ჩაფუშულიყოო, ბოლოს სურეილს ცდამ აჯობა და ჩაფუშა კიდეკაო.

კალამი

ᲒᲣᲠᲘᲐ

ᲜᲐᲠᲒᲕᲔᲚᲘ

(ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘ-ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡᲒᲐᲜ)

ᲟᲣᲠᲜᲐᲚᲘ „Сѣверный Вѣстникъ“-ის საახალწლო ნომერში სხვათა შორის კავკასიაც არის ხსენებული ვიდაც ბ-ნ ვარაშანოვის მიერ, რომელსაც ჩვენს ქვეყანაში უმოგზაურნია და აქაურობა მუშტრის თვალით გაუსინჯავს. იგი ჭვლაპარაკობს კავკასიის ბუნებით მდიდარ დაუსახლებელ ადგილებისა და იმათ კოლონიზაციის შესახებ და ამბობს,

„ᲨᲣᲠᲐᲜᲓᲐ ᲡᲘᲩᲘᲜᲡ, ᲠᲝᲛ ᲑᲣᲜᲔᲑᲐ ᲐᲥ ᲓᲘᲓᲘᲡ ᲡᲘᲛᲓᲘᲓᲠᲔᲑᲘᲗ ᲘᲛᲘᲠᲜᲘᲡ, ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲣᲑᲔᲓᲣᲠᲔᲑᲐ ᲘᲡ ᲐᲠᲘᲡᲐ, ᲠᲝᲛ ᲐᲓᲐᲛᲘᲐᲜᲘ ᲪᲮᲝᲚᲐᲡ. ᲘᲡᲬᲘᲜᲔᲑᲐ ᲯᲔᲠ ᲐᲠ ᲓᲐᲜᲐᲮᲣᲚᲘ ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ ᲛᲪᲘᲠᲔ ᲠᲘᲪᲮᲕᲘᲗ ᲛᲘᲬᲘᲡᲐ, ᲓᲘᲓ-ᲛᲐᲒᲘᲡ ᲐᲓᲒᲘᲚᲘᲡ-ᲒᲐᲛᲝ ᲡᲘᲠᲣᲜᲓᲐ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲡ, ᲓᲘᲓ-ᲛᲐᲒᲘᲡ ᲐᲓᲒᲘᲚᲘᲡ-ᲒᲐᲛᲝ ᲡᲘᲠᲣᲜᲓᲐ ᲛᲘᲬᲘᲡ ᲛᲘᲗᲘᲡ ᲓᲐᲣᲛᲐᲢᲐ: ᲓᲔᲓᲐᲛ ᲡᲗᲥᲐ, ᲨᲔᲜ ᲓᲐ ᲢᲐᲡᲝᲛ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲣᲜᲓᲐ ᲓᲐᲘᲫᲘᲜᲝᲗᲝᲗ. ᲠᲐ ᲡᲘᲐᲛᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲗ ᲨᲔᲡᲪᲘᲚᲔᲠᲔᲑᲓᲐ ᲒᲐᲮᲚᲐᲕᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘ ᲓᲐ ᲛᲘᲗᲘᲡᲘᲡ ᲯᲘᲑᲔᲚᲘᲡ ᲛᲘᲬᲐᲖᲔ ᲓᲐᲯᲓᲐ ᲓᲐ ᲛᲘᲗᲘᲡᲘᲡ ᲓᲐᲣᲛᲐᲢᲐ: ᲓᲔᲓᲐᲛ ᲡᲗᲥᲐ, ᲨᲔᲜ ᲓᲐ ᲢᲐᲡᲝᲛ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲣᲜᲓᲐ ᲓᲐᲘᲫᲘᲜᲝᲗᲝᲗ. ᲠᲐ ᲡᲘᲐᲛᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲗ ᲨᲔᲡᲪᲘᲚᲔᲠᲔᲑᲓᲐ ᲒᲐᲮᲚᲐᲕᲘᲡ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲘᲡᲘ ᲓᲐ ᲛᲘᲗᲘᲡᲘᲡ ᲯᲘᲑᲔᲚᲘᲡ ᲛᲘᲬᲐᲖᲔ ᲓᲐᲯᲓᲐ ᲓᲐᲘᲫᲘᲜᲝᲗᲝᲗ. ᲔᲚᲔᲡᲐ-ᲙᲘ ᲛᲗᲚᲐᲓ ᲓᲐᲠᲬᲛᲣᲜᲔᲑᲣᲚᲘ ᲘᲧᲝ, ᲠᲝᲛ ᲢᲐᲡᲝᲡ ᲣᲗᲝᲣᲝᲓ ᲛᲐᲡᲗᲐᲜ ᲓᲐᲐᲬᲧᲔᲜᲓᲔᲜ, ᲛᲐᲠᲗᲚᲐᲪᲓᲐ ᲑᲔᲠᲘᲡ ᲮᲐᲜᲘ ᲐᲠ ᲒᲐᲡᲣᲚᲐ, ᲒᲝᲒᲝᲛᲓ ᲢᲐᲡᲝᲛ ᲨᲔᲛᲝᲘᲧᲕᲐᲜᲐ ᲓᲐᲡᲐᲬᲧᲔᲜᲐᲓ. ᲘᲚᲘᲙᲝᲛᲘᲡ ᲓᲐᲣᲛᲐᲢᲐ

ირაკითარი სარგებლობა არ მოაქვს, შეშტაკა ნაწილი ამ მაწარა მეგდარს, მოუსმარებელს, უმრავს სამდაგრეს შეადგენს. შესაძერი ამ მაწა-მამულს და ათას გვარი გრძნობა გუბადება—ბუნებრივი სიმდადრე თითქოს გასარეს, გასაამოვნებს, გულზედ გეფხანს, მაგრამ აქვე არ გასვენებს და კეშმარიტ გეფნს ის საკითხი, რომ ადამიანი რად არის აქ ტოტ? განა ტოტნი არიან ჩვენნი ისეთები, რომ დასაბინაებელს ადგილს ეძებენ და ვერსად უშოვნათ? ამ სადგს გაჭირვება ადგას კარზედ, ხელები უმშიდ აქვს და ეგრეზედ მოუსმარება, იქ-კი მაწა შეტატონად არის დატოვებული, მუშას მოელის და ვერ მოჭდოდანებია. სადგი დასაჯელთ და შუა ცემბარის მიიეფაკს თავს, ამერისეენ მიიღტვის ბედნიერების საბოვნელად; ეს კი ადვილ არის, მაწასაც თითქო ბარი გაგიეთ და ამუდარება,—მუშა-კაცი მომაშეადეთო, და მაინც არავინ არის, რომ დასაბედეს და მეფატრონის თქვარობის. ნუ თუ ეს გარემოება გამოცანა არ არის ჩვენის ეკონომიურის ცხოვრებისა? რა იქნებოდა, ამ მაწაზედ რომ დაეკვასებინა ის სადგი, რომელიც თავისს ქვეყანაში ვერ ეტყვა და ეიროობაშია! მარტო ჩრდილოეთ კავკასიაში რამდენიმე ასი ათასი კაცი შეფარებდა თავს და მუშაობს ეუბს გამოიძღობდა და ამას გარდა ქალაქნი ფერს შეიცვლიდა, უფრო აყვავებულ-და მაწაში ჩაფლული სიმდადრეც საქმეეფოდ მოგეხმარებოდა. უფრო გაცხოველებულ-და გაცოცხლებულ-და დაუსახლეველ ადგილების ეხლანდელი სამარცხვინეი სიჩუმე, რომელსაც იშვიათად თუ დარღვევენ ხოლმე ბეჭედი სამოგარზედ გამოყვანილ საქონლისა და ეიუინი ბაეაეებისა. ვიდრე ეს გარემოება ასეეე დარჩენილი, უნებურად ჭკვიანურად ადამიანი—რომელი ელემენტი დიპერამს ამ ქვეყანს მერმისაშე? ვინ გამოაჩენდა ასალის ცივილიზაციის სამეზობად, ვინ დასეეეს ამ მხარეს თავისს ბეჭედს, რა გვარი მეფრნობა აიდგამს ფეხს! ეხლა ეს ადგილები წმინდა, დაუწერელი ქალალდია, ცარიელ-ბაკუსმელი დაფა.

ავტორს წერილისას მიმოეგზავნენა კავკასიაში და სდომებია ზემოდან მის მიერ დასახელებულ საკითხის გამორკვევა და გადაწყვეტა რითიმე, მაგრამ ამბოდ.

ეფენენო, ამბობს ეგი: კავკასიაში მთიელები ახლად აღმრეული კულტურით, მაგრამ ეეეიდნენ; ეაზასები ვერა სძლეკენ მთელს ეეერს ადგილ-მდებარეობას; ეერძო მაწად - მეფლობლობა ფეხს ვერ იდგამს; მოეიდნენ ზოგიერთი გაეჩარებულნი მეუშა-კაცნი, მოიტანეს უმეი ხელები, მაგრამ ეხლა ეეკანეე ჭბრუნდებიან და ასაფი გაფმოსხლეტებულნი-კი ეკეერდეთ ეეფიან და ეეეკეენ ამ ადგილეს; ფეხს ეიდებენ ეიშვიათად თითო-ოროლანი, ეეეეე ეამრავლებულნი. მაშ რა ფეერი დაედგა და რა სახეს მიიღებს სამეფრნო და საზოგადოებრივი ეეხეეფობილეეს ამ ადგილებში, უფრო ვის ასაზრდოეეს ე�ი თავისის ნაეოფით? თქმა არ უნდა, ეერ განეკითარდება ეეფოლონიზაციოდ, ეეერას ეიეერებს, თუ შეზრომეული და მეუშა ხალხი არ დასახლდა ამ ეედანო ქვეყანაში და ამითი არ გაეაეზრთოეა რუსეთი, რუსეთს ადგილები არ მაქვსო. მაშ ასე, რა ეეზლის ხელი ამ ქვეყნის დასახლების საქმეს და ეეეერადდებოდ რად არის დატოვებული მისი ინტერესები?

გიორგულობს ბ-ნი ვარაპანოვი, მაგრამ პასეეხი-კი ვერასად ეეპოვნია, თუმცა ამ პასეხს არც დიდი ძებნა უნდა და არც დიდი ოხვის მტვრევა. მისეულეოო ინ გადმოსახლებულებთან, რომელნიც კავკასიაში იეეენენ და ეეკან ბრეენდებოდნენ, და ეკითხა მიზეზი გაბრეენებისა და მაშინ ამდენი

პარაკი ადარ დასეეერდებოდა. ეს მიზეზი ის არის, რომ ჩრდილოეთის ჭოვას შეჩვეული აკაურს ჭოვას ვერ იტანს და ოარი მესამედი გადმოსახლებულთა უდრეოოდ ესალმება სიცოცხლეს. ამის შესახებ დიდი ხანია მწერლობაში ლაპარაკია, ეს საგანი გამოირკვა კიდეც და ვარაპანოვის მიერ აღძრული საკითხთა პასეხიც აღინიშნა, მაკრამ მას ყეეფა ეს ან გამოჭვპარკია და ან არ ეერწმენია, თუმცა დიდი ეერწმენოო თომმა უნდა იეოს ადამიანი, რომ თვალით ამკარად ნახული და ეეერით მკაფიოდ გაგონილი არ დაიეჯეროს!..

რუსეთი

„Рус. Вѣдомости“-ი ლაპარაკობს ფინანსთა მინისტრის უქეეშეერდომილეს მოახსენებაზე ამა 1891 წლის სახელმწიფო შემოსავალ-გასავალის გამო და ფრიად საყურადღებო ცნობები მოჰყავს როგორც წინა წლების ბიუჯეტის შესახებ, ისე ამ წლის ბიუჯეტის შესახებაც. ეს ათი წელიწადიანო, რაც წლიური სახელმწიფო შემოსავალი სპარობს ხოლმე გასავალსა და ყოველ-წლივ გადაჭარბებული შემოსავალი უფრო-და-უფრო მატულობსო. ამასთანავე შესანიშნავი ის არის, რომ ბიუჯეტში ნაკლებია ხოლმე აღნიშნული, ეიდრე ნამდვილად შემოდის; მაგალითად, 1889 წლის ბიუჯეტში შემოსავალი გასავალზე მხოლოდ 4 მილიონით იყო მეტი აღნიშნული და ნამდვილად-კი 63 მილიონით გადაჭარბა. ასეე იყო ყოველ-წლივ 1889 წლიდგან დაწყებული. ეს გარემობა იმითი აიხსნება, რომ ამ ხნის განმავლობაში მოსავალი კარგი მოდიოდა და გლეხ-კაცობას შეძლება ჰქონდა ხარჯი პირ-ნათლად გაეტეტუმრებინა. 1889 და 1890 წ. მოსავალი ნაკლები იყო წინა წლებთან შედარებით და ბიუჯეტსაც შეეტყო ესეო.

ჩვენს მრეწველობას შესუსტება შეეტყო, ამბობს მინისტრი თავისს მოხსენებაში, და ამიტომ ძლიერ სიფრთხილეთ უნდა მოეიქცეთ იმის გამოანგარიშებაში, თუ საიდგან რამდენი შემოვიდა. 1890 წ. თუმცა საერთოდ მეტი შემოვიდა, ეიდრე წინა წელს, მაგრამ ფოსტის ფული $3^1/_2$ მილიონით ნაკლები შემოვიდა 1889 წელთან შედარებით, სასმელების გარდასახადი—კიდეე $5^1/_2$ მილიონით ნაკლები. ნაკლები შემოსავალი მისცა აგრეთვე რკინის გზებმა და ნამეტნავად რუსეთისაებმა. ამიერ-კავკასიის რკინის გზის შემოსავალმა თითქმის ორმის მილიონით გადაეპარა ბიუჯეტში აღნიშნულს შემოსავალს. ამ წლის მოსავალზე მინისტრი ამბობს ჯერ არაფერი არ შეიძლება გარდაწყეეტილი ესთქეათ და სულ იმაზეა დამოკიდებული შემდეგში როგორ ამინდებს დაიქერსო. ეს გარემობა მიეიღე მხედველობაში და შემოსავალი იმოდენა აღერიცხე, რაზედაც ნაკლები არ შემოვალო.

რაკი ამ გვარის ეეშმარიტის მოსაზრებით ხელმძღვანელობს ფინანსთა მინისტრი სახელმწიფო შემოსავლის აღრიცხვაში და ამასთანავე უკანასკნელის დროს შემოსავალმაც იმატო, ამბობს გაზეთი, ეს იმას ჰნიშნავს, რომ რუსეთში სასოფლო მეურნეობას ცოტა არ იყოს ფეხი აეუდგამს და წარმატებაში შესულაო. თუმცა როგორც ზემოდ ესთქეათ, შემოსავალი გასავალს ყოველ-წლივ მეტითა სპარობდა ხოლმე 1880 წლიდგან დაწყებული აქნობამდე, მაგრამ წელსკი ნაკლებია აღნიშნული შარშანდელზე.

გასავალიც ბიუჯეტში 8,873,113 მანათი ეეტია აღნიშნული შარშანდელზე. ზოგიერთ უწყების ხარჯი კიდეეც შემოკლებულია, მაგრამ სამხედროსა და ზღეის უწყებისათვის-კი მეტი ხარჯია დანიშნული—პირველისთვე 4,610.854 მან. და მეორესთვის 4,556,371 მ. აქედგანა ჩანს რომ ეეროპის მილიტარიზმს რუსეთზედაც გაელენა ჰქონია. არა ნაკლები ხარჯია მომეტებულად აღნიშნული გზათა სამინისტროსთვისაც, მაგრამ, სამწუხაროდ, სწავლა-განათლების საქმისთვის-კი მეტი ხარჯი მხოლოდ 27,156 მანათია გადადებული.

უცხოეთი

გერმანია. დიდად საინტერესოდ ისსენიებენ გაზეთები უკანასკნელს კრებას რეიხსტაგისას. რეიხსტაგს ჰქონდა განსახილველი პროექტი ბაეის ან დაკლებისა და ან სრულიად მოსპობისა სასმელ-საკმელისა და მეტადრე პურზე, რომელიც სახლეარ გარეთადან შედის ვერმანიაში. ამ ბაეის გამო დიდი სიძვირე ჩამოვარდა ამ ქეეყანაში პურისა და სანოვაგისა. ამიტომ პროექტი ბაეის დაკლებისა წარუდგენეს რეიხსტაკს თავისუეალ მოაზრეთა ხოლო სრულის მოსპობისა—სოციალ-დემოკრატებმა. რეიხსტაკი გაესაბეკეთ იყო ხალხით. პირველი სიტყეა ათქმეენეს კანცლერს კაპრიეის. კაპრიეი მოხუცებულია, მაგრამ ჯერ კიდეე ჭარმაგად არის. ზორიდამ ბისმარკს ჰგავს, მაგრამ ახლო-კი სულ სხეა იერი აქეს. ლაპარაკობს ისე რომ, ენაზე არავითარი ჭაელი არ ედება. მაშინ როდესაც ბისმარკის ბუმბერაზ გულიდამ ძლიეს-ძლიეობით ამოდიოდა თურმე სიტყეები და ფრაზები და ისე ამოდიოდა, რომ გრამატიკის კანონები სულ იმტერეოდა და იღეწებოდა. მერე იმისი დაცინეა, რომელიც ჰკლაეადა და ანადგურებდა მოწინააღმდეგეს, სად არის კაპრიეის ლაპარაკში. და ან-კი რა საეჭვროა. კაპრიეის დიდი ღირსება ის არის, რომ ისე უპრიალეს თავე, როგორც უბრალო სიკედილის ეელს, პატიოსანს, გულ-წრფელსა და კეთილს ტკბილს ადამიანს. იმისი სიტყეა ის იყო, რომ მთავრობაც მოწადინებულია უშეელოს რამე მეშახალხის გაჭირვებას, რაიცა დამტკიცა მით, რომ მიიღო ღონისძიება და გაეიფი ხორცი; ხოლო მთავრობას თან ისიც აწუხებს, რომ სოფლის მეურნეობამ არა იზარალოს რა, როცა იაფი პური შემოეა უცხო ქეეენიდამო. კაპრიეის შემდეგ ილაპარაკა შუმახერმა, სოციალ-დემოკრატმა. მის ლაპარაკს საიმისოდ ყურს არავინ უგდებდა, რადგან შუმახერს აკლია ეგ უნარი, რომ თავისი ნალაპარაკეი ყველას მოახსენინოს. თუმცა-კი რასაც ამბობს, ურიგოს არას ამბობს. მხოლოდ მოლტკე, მოხუცი მოლტკე და მოხუცი ვინდჰორსტი, მეთაური შუა-ეულას დასისა, უგდებდნენ ყურს დიდის ერთგულებით. მოლტკემ ისე მოიხსენია შუმახერის ნალაპარაკეი, რომ წარბიც არ შეუხრია და სახეზედ არა შეტყობია-რა, მოსწონდა, თუ არ მოსწონდა ეერი ორატორისა. ერთ-გვარის დამშეიდებით ისმენს შუმახერის ლაპარაკსაც, კაპრიეისასაც, რიხტერისასაც. მაინც რა იყო ეაზი შუმახერის ლაპარაკისა? ისა რომ ტყუილიჰ, ვითომ ბაეი ვისთვისმე იყოს სასარგებლო, გარდა დიდის მემამულეებისა, ისა რომ, პური იმდენად ძვირი გერმანიაში, რამდენადაც მეტი აძეეს მას ბაერო და სხ. ამ გვარი ქეეენისთვის ფრიად სასარგებლო და მრავალ ჯერ გასამეორებელი ეაზრები. ბოლოს შუმახერმა ასე გაათავა: სკოლასა და ეკლესიაში სულ იმას იძახინან, რომ იმაზედ დიდი ცოდეა ეარა არის-რა, როცა განგებ პურს აძეარებს ვინმე ქეეყანაშიო და მთავრობა-კი სწორედ ასე ახერხებს განგებ და პური გაძვირებულია აუარებელის მეშა ხალხისთვისაო.

შემდეგ ილაპარაკა რიხტერმა, მეთაურმა თაეისუფალ მოაზრეებისამ. რიხტერი ისეთი კაცი არ არის, რომ თავისი ლაპარაკი რეიხსტაგს არ მოასმენინოს. ლაპარაკში ისეთს სიტყეებს ჩაურეეს, რომ ყველას ყურადღებას მიიქცეეს ხოლმე. მან სთქეა, რომ ჩვენც მომხრენი ეართ სრულიად ბაეის მოსპობისა, მაგრამ იმედი არა გეაქეს, რომ ეგ ეაზრი შეეწყნარებულ იქმნას და ამიტომ ეთხოეულობთ დაუკლონ მაინც ბაეაო. შემდეგ გადაჭარა თ. ბისმარკს და ძალიან სუსხიანადაც. იმისი მოგონილია ბაეებია. ძლიერ მოხარული ვარ, რომ ქეეყანას აღარა სჯერა ეზლა ის ეაზრი, რა ეაზრითაც იქმნა შემოღებული ბისმარკის მეთაურებით ბაეებია. ბისმარკს უნდა ახალი არჩეეანები დაინიშნოს. ძალიან კარგი. დაინიშნოს. დარწმუნებული ვარ, რომ ახალი არჩეეანები ერთს აგრარიას აღარ დაეყენებს რეიხსტაგში, იმ აგრარიას, რომელის შემწეობითაც მოქმედობდა თ. ბისმარკიო. ერთი შენიშენა, კიდე

რომ ერთი ასალი კაცი არ ჩარეულიო საქმეში. ეს ასალი კაცი იყო ზღვის კაპიტანი დე—სენტეოდომბი. ამას გაუმხილა თავისი გულის-ფასული ორ-კეიერის ცოლმა, თუმცა მისი საყვარელი არა ყოფილა და დაავალა შემატყო, როგორმე, რად უნდა ფურუს ასე ძლიერ ჩემი მოშორება თავადასო. კაპიტანი ეცადა ამ საქმეს, მაგრამ ფურუსთან რამდენჯერმე, მაგრამ ფურუმ გულ-ტკივილ მიიღო. აიღო კაპიტანმ ამას შემდეგ და მისწერა მეჭარ, პროკურორს შეკუთხანებულ უკანონერსაო. ფურუმ შესა არ გაიტანა და წერილი მეჭარისა პროკურორს წარუდგინა, ვითომ და ეი მართალს კაცს შანტაჟის მქნელი კაცი გადამეგზავნაო. ფურუს ეკონა, რომ ასეთი წრეს-გადასულები გამბედაობა და თავაკერილი უსირცხვილობა მიშველდა და თავდამ მომტყდების კაპიტანსაო. მაგრამ განგებამ სხვაფრივ განსაჯა. პროკურორი მისი მომსრე არ იყო პოლიტიკაში, უკანონერი გამოიწვლიდა და შესდგა დადად მძიმე საქმე. გამოირკვა უკანონერი, დაიღუნა კარიერა ფურუსი. სასამართლომ იმას 5 წლით ციხე გადუწყვიტა, ბებია ქალს—3 წლით, ორ-კეიერს ქალბატონს—2 წლით და ოდბაერს ქალს 1½ წლით.

ნერილები რედაქციის მიმართ

I

გთხოვთ თქვენს გაზეთის ერთ-ერთს ნომერში ადგილი მისცეთ შემდეგს: როგორც ქ. სოხუმიდან ბარნაა გაგეგო, აგრეთვე ბევრი სხვა მხრიდანაც თხოულობენ თქვენს გაზეთის საშუალებით კანონობით საზოგადოებას სამეგრელოში საშუალო ადგილს საკრო წიგნთსაცავს დაარსებას შესახებ ამბავი. ამ სერვილის დასაკმაყოფილებლად კეთილს საზოგადოებას, რომ ესრეთის საკრო ბიბლიოთეკის წარმოება დაიწყო ამ წლის მარტულ ინვრიდან დაბა ახალ სენაკში და სასურველად ეროდეს: „სამეგრელოს საკრო წიგნთ-საცავ“. ამ დაწესებულების კამეგად დანიშნულია ჭკვი ამხანაგობისა ახალ-სენაკის სასულიერო სასწავლებლის მასწავლებელი ბ-ნი ბ. მიქაძე. ეკანელ შემომწერელთა სიას თქვენს გაზეთში გამოსცხადებულ შემდეგ გაგზავნები. შემომწერელთ შეიძლებინთ მოგკმართონ შემდეგის ადრესით: Въ м. Ново-Сенаки въ Мингрельскую публичную библіотеку г-ну Виссаріону Микадзе.

წევრი ამხანაგობისა კონსტანტინე ნიდა

ფოთი.

II

ჩემის სოფლისა და მის მოწაფეთა სასწალთ დიდს მადლობას ეუცხადებთ. დიმ. ბაანეს ძეს ამალიასგორს და ენენინა ნ. რეკაზის ასულს ამალიასგოსს, რომელთაც წარსულს ქრისტეშობისთვის 24 სექტემბს ეკუთვნოეს თავიანთის ხარჯით ოთხ ბიჭს ჩემს მოსწავლეს სკოლის მოწაფეებს. ოთხეს იყო კამერთული სკოლის დარაზში, რომელზედაც მოწაფეებს გარდა ბევრნენ ს. კასპის თავადნი, ახლ-ნაურნი და შვილებნი მოწაფეთ; ზეიმად მოხსენებულ თავად დიმ. ბაანეს ძე ამალიასგორს ხარჯით 80 მოწაფე ოჭმს დაპატიჟებულნი ჩაისა და სუფრაზედ ოთხეს ზედ ბოგნი გაკოდნენ და ზოგნი რიგ-რიგით მადიდნენ სტოლთან და შეკრებულნენ ჩაისა, პატარა სტუმრებს დაურიგდათ ხილი ხილი, კამფეტი და სხვა ტკბილეულობა და შემდეგ სიუზმეტ მიერთვეთ. ვინც კარგად სწავლობდნენ, ამათ კიდეკე მიეცთ: ქალებს საკაბეები და კაცებს სამოდელეები.

კასპის სკოლ ს მასწავლებელი ი. ს. ნასაძე

ს. კასპი.

დეპეშა

9 ინვარი

ასხაბადი. 1890 წლის მეორე ნახევარში აღმოსავლეთ-ინდოეთში გატანილმა საქონლის რიცხვი 800,000 მანეთით იკლო, ხოლო რუსეთ-ბუხარის ნაწარმოები-კი აღმოსავლეთ-ინდოეთში 200,000 მან. ნაკლები შემოვიდა, ეკონომიის ასე დაცემა იმას მიეწერება, რომ აღმოსავლეთ-ინდოეთ-ინდოეთ-ინდო